

zaaknummer: 453128
afdelingsnaam: B&O-Sociaal Domein
steller: Irma Dijkstra
onderwerp: Aanvraag vangnetregeling Participatiewet 2017

Voorstel

1. Kennis te nemen van de aanvraag Vangnetregeling Participatiewet door het college.
2. Kennis te nemen van de inzet door het college om het tekort BUIG te reduceren.

Samenvatting

Dit voorstel betreft de aanvraag vangnetregeling Participatiewet om het Hilversums tekort op de BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) aan te vullen over 2017. In de bijlage is weergegeven wat het college heeft gedaan vanaf 2016 om het tekort te reduceren tot 0 in 2020. Deze aanpak is begin 2017 verwoord in het uitvoeringsprogramma Aan het Werk. Aan het Werk ligt op koers. Het tekort is evenwel meerjarig en daardoor begon 2017 met een achterstand die niet in één jaar in te lopen zou zijn. Dat betekende eind 2017 een tekort van €4 mln. Dit was ook de prognose in de begroting en in de meerjarenplanning van Aan het Werk. Het college heeft daarom vertrouwen in deze aanpak voor 2018.

Na aftrek van het eigen risico van €2,3 mln. kan Hilversum een aanvraag doen voor een aanvulling vanuit de vangnetregeling Participatiewet van €1,5mln.

De aanvraag is als bijlage bijgevoegd. We onderbouwen onze aanvraag met zowel formeel-procesmatige argumenten (voldoen aan criteria) als inhoudelijke argumenten (maatregelen om tekort te beheersen).

Inleiding

Onze inzet vanuit de kadernota Sociaal Domein is om iedereen mee te kunnen laten doen naar arbeidsvermogen. We vinden het daarnaast belangrijk dat we er zijn voor mensen die het (tijdelijk) niet helemaal zelfstandig redden. Dit samenspel tussen begeleiding naar werk en inkomensondersteuning is ook de kern van de Participatiewet: iedereen kan meedoen, ook als volledig regulier betaald werk (nog) niet aan de orde is. Ook parttime werk is dus werk en betekent daarnaast een besparing op de kosten van de uitkeringen.

In 2017 hebben we 569 uitkeringen Participatiewet beëindigd ten opzichte van 543 in 2016. Daarvan hebben we 186 mensen naar volledig betaald werk kunnen begeleiden vanuit het Sociaal Plein (171 in 2016). We werken toe naar het reduceren tot 0 van het tekort BUIG in 2020. In deze prognose zouden we 2017 moeten afsluiten met maximaal 2249 uitkeringen. Het resultaat 2017 was 2229 uitkeringen.

Het Hilversumse budget BUIG is een deel van de landelijk macrobudget en is de laatste jaren niet toereikend geweest om alle mensen in de bijstand een uitkering te kunnen verstrekken die daar recht op hebben vanuit de Participatiewet. Dat komt enerzijds door een nieuwe systematiek van verdeling van het macrobudget sinds 2015 en anderzijds omdat het budget op macroniveau niet toereikend is voor alle mensen in de bijstand in Nederland. Eind 2017 verstreekte Hilversum 2229 uitkeringen, terwijl het budget voorziet in 1946 uitkeringen. Het tekort BUIG is hierdoor maar gedeeltelijk te beïnvloeden door gemeentelijk beleid. Wat het college dient te laten zien aan de raad is dat inzet wordt gepleegd op dát deel dat wel te beïnvloeden is: beperken instroom, bevorderen uitstroom en tegengaan misbruik.

De bedoeling van deze BUIG systematiek is om gemeenten te prikkelen om mensen uit de bijstand te begeleiden naar werk.

De inzet van het college om het tekort BUIG te reduceren is begin 2017 verwoord in het uitvoeringsprogramma Aan het Werk. Dit is een meerjarig plan en loopt van 2016-2020. Deze aanpak is Hilversum in 2017 succesvol geweest. Er heeft een trendbreuk plaatsgevonden ten opzichte van 2016 in uitstroomcijfers en omvang van het aantal uitkeringen. Vanaf eind 2017 loopt Hilversum op koers om in 2020 geen tekort op de BUIG meer te hebben. De inhoudelijke aanpak door het college is te lezen in de bijlage.

De belangrijkste punten in de aanpak Aan het Werk zijn:

1. Meer mensen aan het werk voordat een uitkering nodig is: de poortbewaking
2. Meer mensen zich laten ontwikkelen door bijvoorbeeld een nieuwe vorm van arbeidsontwikkeling NOVA waarbij samengewerkt wordt met sociaal-maatschappelijke partners.
3. Minder misbruik van uitkeringsgelden door intensivering handhaving
4. Actiever arbeidsmarkt in regionale samenwerking via bijvoorbeeld werkgeversservicepunt
5. Meten van effecten van onze inzet.

In de bijlage bij dit advies toont het college uitgebreider de genomen maatregelen samen met de resultaten van deze inzet in 2017. De resultaten zien er voor 2017 voorzichtig hoopvol uit. Het college zet daarom ook in 2018 volop door met Aan het Werk.

Procesmatig zijn de eisen om in aanmerking te komen voor een vangnetuitkering Participatiewet ten opzichte van de regeling voor 2015 en 2016 wat uitgebreid/aangepast:

- De raad dient expliciet kennis te nemen van de inzet van het college om het tekort te keren. Expliciete instemming met HOE het college dat heeft gedaan is niet vereist. Dit vloeit voort uit de rollen van zowel raad als college: sturend en uitvoerend.
- Het college dient zowel intern (=binnen eigen gemeente) als ook extern (bovenlokaal, regionaal, landelijk) kennis en kunde te vergaren om tekorten op de BUIG te beheersen.
- Dit alles leidt niet tot een inhoudelijke en beleidsmatige toets van de Toetsingscommissie bij de beoordeling van onze aanvraag. Van belang is aan te tonen dat zowel college als raad, ieder vanuit de eigen rol, is meegenomen in het proces rondom de aanvraag.

Probleemstelling/doel

1. Om in aanmerking voor de Vangnetregeling Participatiewet te komen is een bestuurlijk-politiek traject vereist waarbij het college aan de raad zichtbaar maakt wat is gedaan om het tekort op de BUIG te beheersen. Deze mantel voorziet in dat traject van politieke kennisneming.

Argumenten

1. Het college heeft zich tot taak gesteld om het tekort op de BUIG te reduceren, maar vooral om dat te doen door goede resultaten voor de inwoners van Hilversum in de Participatiewet te bereiken. De resultaten van Aan het Werk zijn in de bijlage te zien voor 2017 en zien er volgens verwachting uit. Dat wekt vertrouwen voor de meerjarige aanpak om in 2020 geen tekort meer te hebben en vooral om dan minder afhankelijk te zien van een uitkering. In de resultaten over 2017 zien we minder instroom, meer tevreden inwoners, meer efficiency in onze uitvoering en uiteindelijk een aantal uitkeringen dat zelfs minder is dan de meerjarige aanpak voorspelde voor eind 2017.
2. Hilversum ziet zich vanaf 2015 geconfronteerd met een lager budget uitkering inkomensvoorzieningen gemeenten (BUIG). Dat heeft onder andere te maken met een nieuwe manier van verdeling van het landelijk macrobudget dat voor Hilversum nadelig uitpakte. Om gemeenten tegemoet te komen in het financieel nadeel is de beleidsluwe vangnetregeling 2015 en 2016 door het Ministerie van SZW ontworpen. Een beroep hierop is dus gerechtvaardigd.
3. Hilversum voldoet aan de procedurele criteria om in aanmerking te komen voor de vangnetregeling. Zie ook onder Financiën en zie voor de inhoudelijke onderbouwing de bijlage.

Kanttekeningen

1. Ook als de aanvullende uitkering wordt toegekend is altijd sprake van een eigen risico van €1,35 mln. Dit is in de begroting 2017 verwerkt.

2. Er bestaat een theoretisch risico dat de vangnetuitkering niet wordt toegekend. Dit risico is als klein (20%) ingeschat, en als zodanig benoemd in de risicoparagraaf van de jaarstukken 2017.
3. Het niet-beïnvloedbare deel dat buiten ons beleid ligt betreft de hoogte van het budget en de arbeidsmarktontwikkelingen. VNG is namens gemeenten continu in gesprek met het Ministerie van SZW om te zoeken naar verbeteringen aan het verdeelmodel van het macrobudget zodat dit meer recht kan doen aan de inspanningen van gemeenten. Een onderdeel hierin is de stellingname van het Ministerie dat het macrobudget niet dekkend hoeft te zijn per gemeente. De invloed van Hilversum op deze lobby vindt ambtelijk plaats via verschillende samenwerkingen met andere gemeenten. Zo leren we van elkaar maar bovendien verstevigen we zo onze lobby. Onderzocht wordt of hier ook op bestuurlijk niveau intensiever op ingezet kan worden.

Financiën

1. Hilversum doet een beroep op de vangnetregeling ten hoogte van €1,5 mln. Deze aanvraag berekening is als volgt onderbouwd:

	<u>Realisatie 2017</u>	<u>Begroting 2017:</u>
Lasten BUIG:	31.004.858	30.813.000
Baten BUIG:	27.089.665	28.438.000
Tekort BUIG: -/-	3.915.193	
<u>Aanvulling vangnet:</u>	<u>1.544.859</u>	
nadeel BUIG 2017:	2.370.334	2.375.000

2. De vangnetregeling kent voorwaarden. Hilversum voldoet aan alle voorwaarden:
 - a. In 2017 had Hilversum een *werkelijk* tekort van €3,9 mln. op het budget (BUIG) 2017 van €27,1 mln. Dit betekent een tekort van ruim 14%. Hilversum voldoet daarmee aan het criterium voor de Vangnetregeling dat het tekort meer dan 5% moet bedragen van het budget.
 - b. 5% is dus altijd het eigen risico voor een gemeente. Dit bedraagt over 2017 €1,35 mln.
 - c. Daarna volgt een getrapte vergoeding vanuit de vangnetregeling 2017:
 - Tussen 5-12,5% tekort: 50% compensatie, 50% eigen risico: €1.015.862
 - Tussen 10-15% tekort: 100% compensatie: € 528.997
 - Aanvraag aanvullende uitkering vangnetregeling: €1.544.859
3. In de jaarstukken 2017 zijn zowel het werkelijke tekort (€2,37 mln.) als ook de geraamde bijdrage vanuit de Vangnetregeling 2017 (€1,5 mln.) verwerkt.

Uitvoering

1. Na instemming door het college wordt deze aanvraag aangeboden aan de gemeenteraad zodat deze expliciet kennis kan nemen van de inspanningen van het college. Dit gebeurt in de commissie Samenleving van 13 juni 2018 en de raadsvergadering van 4 juli 2018.
2. De aanvraag wordt digitaal ingediend bij de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet voor 15 augustus 2018.
3. De Toetsingscommissie brengt advies uit over de aanvraag aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
4. Binnen acht weken na deze advisering neemt de Minister een besluit en ontvangt de gemeente Hilversum de beschikking.
5. In geval van een positief besluit volgt de uitbetaling in het eerste kwartaal van 2019.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,

de gemeentesecretaris, de burgemeester,

D. Emmer

P.I. Broertjes

Bijlage(n)

1. Aanvraag vangnetuitkering Participatiewet 2017